

DOMOLJUB

Izloja vsak
četrtak. —
Cena mu je
K 10.— na
leto. — (Za
Nemčije K
12.—, za
Ameriko in druge tuje države K 14.—)
— Posamezne številke se prodajajo po
30 vinarjev.

GLASILO JUGOSLOVANSKE
: : KMETSKÉ ZVEZE : :

Spisal in do-
pisal se pod-
ljuje: Ured-
ništvo „Do-
moljuba“,
Ljubljana, -
Kopitarjeva
ulica. — Naročnina, reklamacije in te-
stirati pa: Upravništvo „Domoljuba“,
Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Liberalizem.

Liberalizem je zahteva popolne, neomejene svobode za človeka na vseh poljih njegovega življenja. Liberalizem je ključ po neodvisnosti, samostojnosti v mišljenju, hotenju in življenju. Uveljaviti se skuša zlasti na trojnem polju: na verskem, političnem in gospodarskem.

1. Verski liberalizem - radikalizem. Verski liberalizem je upor omejenega človeškega duha proti Bogu. Star je tako, kakor je stara prevzetnost človeškega duha, ki se izraža v besedah: Ne bom služil. Verski liberalizem hoče človeku priboriti neodvisnost od Boga in verskih resnic; zato svobodno, to se pravi samovoljno, razlaga verske nauke; ne priznava Cerkev božje oblasti v verskih in nraavnih naukih; liberalizmu Cerkev ni božja ustanova, ampak človeška tvorba zgodovinskega razvoja; sicer pa — uči liberalizem — Cerkev tudi ni treba; svoje zadeve z Bogom — če sploh Bog biva — lahko vsak po svoje, sam zase uredi, brez duhovnikov in škofa in papeža; vera — pravijo liberalci — se ne kaže v zunanostih, ampak je neki notranji čut, ki nas veže z Bogom. Liberalizem pogosto naravnost taji nadnaravno razodetje verskih resnic, zlasti nauk o izvirnem grehu. Verske resnice so liberalizmu ostanek neizobražene srednjega veka; veda — pravijo — nasprotuje veri in sv. pismu, pa ne povedo, v čem. Vera nasprotuje človeškemu mišljenju in njegovemu napredku, zato napovedujejo boj »klerikalizmu«, to je veri, Cerkvi in duhovščini.

Liberalizem trdi, da ni božje oblasti, kateri bi se moral človek pokoriti v dejanjih svojega življenja, ampak da je vsak sam sebi postava; ne božja zapoved, ampak moj lastni razum in moja lastna volja — to je po nauku liberalizma merilo mojemu življenju. Človeški duh — pravijo — je avtonomen, je sam svoj gospodar in sam sebi namen.

Že iz tega je jasno, da mora liberalizem, če hoče biti dosleden, pobijati verski vpliv povsod, kjer ga zasledí. In res je njegov namen, družbo laizirati, to se pravi, v vsem javnem življenju izpodkopati vpliv vere, Cerkev in duhovščine. Predvsem zahteva ločitev Cerkev od države; s tem hoče doseči, da bi vera in Cerkev izgubili voljo v javnem življenju. Duhovnik — pravijo — naj ostane v zakristiji, v politiko naj se ne meša. Cerkev hočejo zasuznjati, duhovniku javno delo onemogo-

čiti, versko pa izpodkopati. — Zato hočejo vpeljati brezversko šolo. Križ in verouk hočejo vreči iz šol — na Češkem so menda to že storili — in ves pouk hočejo postaviti na splošno-človeško, to je: na brezversko stališče. — Najhujši udarec pa hočejo zadati krščanskemu življenju s tem, da hočejo podreti neločljivost zakona in vpeljati razporoko. Z uresničenjem te zahteve bi svobodomiselnost s svojim rovarskim delovanjem izpodkopalo družinsko življenje in s tem zastrupilo in uničilo najvažnejšo celico človeške družbe.

V tej zahtevi se, kakor vidimo, bratita liberalizem in socialna demokracija, ki ju tudi sicer druží brezverstvo in materializem.

Iz liberalizma se je razvil radikalizem, to je brezobzirna težnja po popolni preosnovi človeškega življenja in vseh družabnih razmer v protikrščanskem zmislu in končno v zmislu tudi proti zakonu naravnega razuma in vesti. Radikalizem bi predvsem rad človeško življenje razkristianil, in sicer najprej javno in s pomočjo javne zakonodaje tudi privatno. Razkristjaní naj se politika, šola in javna vzgoja, slovstvo, veda in umetnost. Kar je dozdej človeštvu veljalo za sveto in nedotakljivo, kar se je smatralo za neposredno ali posredno božjo naredbo, vsemu napoveduje radikalizem vojsko in uničenje. K vsemu ga naganja le sovraštvo do božjega zakona. To sovraštvo je kakor korenika, iz katere poganja radikalna misel in dejanje. Ker pa krščanstvo najočitneje nosi znak prave božje vere na sebi in najbolj utrjuje socialni red, se radikalno rovanje v prvi vrsti obrača proti njemu. Krščanstvo se pa celo in nepokvarjeno hrani v katolicizmu; zato obrača tudi radikalizem svojo ost predvsem v katoliško Cerkev, prepričan, da bo zmaga njegova, brž ko se mu posreči razrušiti Cerkev.

2. Politični liberalizem - materializem. Misel, ideja, ki človeku ugaja, ki se je oprime, vedno bolj sili v dejanje. Liberalizem se skuša predvsem udeležiti v politiki kot materializem. Če ni Boga, če ni posmrtnosti, potem je edino pametna vera v — denar in trebih (materializem). Potem pa tudi v politiki ne velja več pravica in poštenost, ampak moč in sila. Moč je več kot pravica. Če sem popolnoma sam svoj gospodar, avtonomen, potem je to prav, kar jaz delam, kar meni koristi. Glavna stvar je, da dosežem svoj cilj, kako, to je postranska stvar. L. 1864. je papež Pij IX. obsodil zmote političnega liberalizma (v okrožnici Syllabus), čigar

glavni nauki so: »Pravica je to, kar narediš; vse dolžnosti človeštva so prazna beseda; vsa človeška dejanja imajo moč prava.« — »Oblast ni nič drugega kakor vsota števil in naravnih sil.« (Kdor je močnejši, ima oblast, kakor pri živalih.) — »S krivico dejanja, katero se je posrečilo, se svetost prava ne krši.« — »Če močnejši napade slaberega (tudi krivico), tedaj tretjine sme posredovati« (nevtalnost držav). — »Postavnim vladarjem se sme (v vsakem slučaju) odreči pokorščina, da, dovoljeno je celo upreti se jim.«

Kdo ne vidi, da so ta načela političnega liberalizma natančen recept za svetovno vojsko, ki je v strašno nesrečo človeštva zadnji vzrok liberalizma. Če v politiki velja samo moč, pravica pa nič, če v politiki ne veljajo božje zapovedi: »Ne ubijaj, ne kradi, ne ropaj« kaj mi brani to storiti? Če s tem pridobim domovini lep kos rodovitne, dobičkanosne zemlje, bogata mesta, nov vir bogastva, tedaj bom veljal za dobrega politika, diplomata, za dobrotnika naroda in domovine. Če delam pri tem krivico, če jemljem drugemu narodu jezik in zemljo — kaj za to? Jaz sem močnejši, in moč je pravica. — Ali niso bili to nazori mogočnjakov, ki so začeli svetovno vojsko? Ali niso to nazori večine izmed tistih ljudi v Parizu, ki sklepajo fakovzani svetovni mir prav po tistih načelih političnega liberalizma, ki so bili vzrok svetovne vojske?

3. Gospodarski liberalizem - kapitalizem. Gospodarski liberalizem terja svobodo v gospodarskem življenju. In zahteva svobodo posesti, obrti in trgovine; zahteva svobodno konkurenco (tekmovanje v trgovini in obrti), svobodno delavsko pogodbo. Gospodarski liberalizem ne priznava družabnega značaja lastnine; to se pravi: zasebna last v nobenem slučaju ne more postati skupna last; ko bi n. pr. tudi 10.000 revežev gladu umiralo, ne bi država smela vzeti bogatino in dati tem revežem — tudi toliko ne, da si ohranijo življenje. Ta nečloveški nauk je povzel liberalizem iz poganskega rimskega prava.

Ni mogoče tajiti, da je prinesel gospodarski liberalizem marsikaj dobrega. Svoboda je razvezala človeške sile, oprostila osebe (kmete tlake), lastnino, kapital in delo. Tekmovanje je podnetilo sile in tako se je začel živahen gospodarski raz-

voj in velik napredek na vseh poljih. Doba gospodarskega liberalizma je tudi doba velikih iznajdb: železnic, parnikov, brzoyava, sot prometnih sredstev; velikanskih strojev kot proizvajalnih sredstev. Tako se je razvila velika obrt in svetovna trgovina. Liberalizem je osvobodil gospodarske sile, to je njegova zasluga. Toda povzročil je tudi silno zla.

Liberalizem je predvsem rodil kapitalizem. Kaj pa je dobičkaželjni duh drugega kakor liberalizem? Kdo je ustvaril razbrzdano trgovsko in obrtno tekmovanje kakor liberalizem? Kdo je ubil vsak čut za skupnost kakor liberalizem? Kdo drugi je učil neusmiljeno izkoriščati delavske stanove kakor liberalizem? Odkod je zlo kapitalizma kakor iz liberalizma? — Podjetnikom je izginil izpred oči človek, v delavcu so videli le stroj, delavsko moč, ki je toliko vredna, kolikor naredi, gledali so le na dobiček; izgubili so izpred oči skupnost, pozabili, da je tudi delavec človek z dušo, določen za isti večni cilj, kakor oni, a oni so videli le sami sebe. In to je bistveno — liberalizem. — Sto let gospodarskega liberalizma, in razbiti so bili srednji stanovi, kmetje in obrtniki. Po tovarniških krajih je zavladovala na eni strani revščina, na drugi pa kapitalizem. In kaj je danes posledica tega liberalizma? Odeurštvu, navijanje cen, vojni dobičkarji in splošen polom vsega narodnega gospodarstva.

Zakaj je liberalizem zakrivil toliko zla?

Ker zameta krščanska socialna načela, ki uče:

a) Človek je oseba, to je: ima dušo; ni blago, ni orodje; cilj mu je v večnem Bogu, ne v posvetnem uživanju; za svoja dejanja je odgovoren. Liberalizem je zavrgel to načelo. Mnogo govori o osebnosti in osebnih pravicah; a te lasti le sebi, drugim jih odreka. Z drugimi ravna, kakor da so blago, orodje, stroj.

b) Človek je socialno bitje; je oseba, a ne sama samcata, sebi prepuščena, marveč oseba, ki se more razviti le v družbi, ki jo torej stoinsto vezi veže z družbo; odto od osebnih pravic, a tudi socialne dolžnosti. — Liberalizem pozna le posameznika in njegovo sebično korist.

c) Nравstveni (etični) zakoni vladajo vse življenje, tudi gospodarsko. — Liberalizem te zakone za gospodarsko življenje tají; pozna samo zakon svobodne tekme, samo boj za obstanek, ki se v njem močnejši ohrani, a slabejši pogine.

d) Tudi delo in lastnina imata нравstveni in obenem socialni značaj. Kdor ne dela, naj tudi ne je. Kdor pa dela, dela obenem za skupnost, zato je pravično, da tudi skupnost zanj skrbi. Lastnina je svojina, obremenjena z skitkom vseh po zakonih pravičnosti in ljubezni. — Liberalizmu je delo blago, ki se plačuje brez ozira na delavca po zakonu povpraševanja in ponudbe.

e) Blaginja družbe ne obstoji samo v tvarnih dobrinah (živila, trgovina, obrt). — Liberalizmu je vse le tvorno uživanje.

f) Tvarno bogastvo pripomore k socialni blaginji le, če je primerno razdeljeno. — Liberalizem vidi srečo o kapitalizmu, v kupičenju denarja v žepih nekaterih; revnih in nižjih slojev ne vidi.

Ker je liberalizem zavrgel edino resnična krščanska načela o človeku, o družbi in državi, o delu in lasti, in se oprijel usodnih zmot o prvih vprašanih človeštva, ni čuda, da se je navzlic vsemu vnanjemu blesku modernega napredka rodilo človeška družbi iz liberalizma neizmerno gorja.

Za kmeta.

Naš poslanec Vesenjāk je ob priliki proračunske predloge v narodnem predstavništvu govoril tudi o položaju slovenskega kmeta. Dotični odstavek se glasi:

Premični in nepremični kapital našega kmeta se je silno zmanjšal in oslabil; s tem seveda pa tudi davčna sila. Edino dobro, kar je prinesla zadnja doba, je formalna razdolžitve našega kmetijstva v zadnjih letih. V razsulu so kmetiski domovi, obrabljeni, polomljeni in pokvarjeni je kmetovo orodje. Primanjkuje strašno živine vsled krutih birokratskih avstrijskih rekvizicij. Posebno uprežne goveje živine ni. Toda tudi dobrih človeških delavnih sil primanjkuje. Primanjkuje hlevskih in umetnih gnojil. Naša zemlja zahteva veliko težkega intenzivnega dela. Pri takšnih odnosih pa se operira do sedaj pri nas od strani davčnih oblasti še popolnoma po stari davčni šabloni, kakor jo je ustvarila in utrdila stara avstrijska birokracija pred svetovno vojsko. Tako se je n. pr. v mojem okraju naložil nanovo ali v pretežni večini zvišal naravnost do neverjetne višine osebno-dohodniški davek takorekoč brez vsakega razumevanja za pravi kmetov gnotni koložaj. Gospodje, to ni prava pot! Ako hočete, da bomo imeli cenen in obilen kruh, pomagajte kmetu z novimi investicijami, pomagajte mu preureditev njegovega obrata in izpopolnitev z novim gospodarskim orodjem. Dajte kmetu možnost, da lahko kruh pridelal. Ne ubijajte kmetu ljubezni do zemlje, ne jemljimo mu vsega z direktnimi in indirektnimi davki. Pri delu in jelu naj bo enako vreden državljan enako vreden član naše socialne družbe. Temelj je države in družbe, ohranite ga, okrepite ga, ker s tem okrepite skupno domovino, sami sebe in naše finance.

Hvaležni smo g. poslancu, da je v Belgradu tako poudarjal potrebe našega kmeta in s tem pripomogel, da se bo belgrajska vlada živela v težavni položaj našega kmetijstva.

Čudna stranka.

V nedeljo, dne 6. aprila se je zbralo v hotelu Loyd v Ljubljani na povabilo gosp. Tršana iz Tacna 61 mož, da ustanove kmetško stranko. Med temi je bilo več absolventov kmetijske šole na Grmu, nekaj trgovcev, dalje dr. Šemrov iz Kranja in bivši poslanec Demšar, ki je izjavil, da ni več

pristaš S. L. S. Navzočih je bilo tudi nekaj liberalnih magnatov z dežele. Dr. Šemrov je pripovedoval, da se je pripravljali odbor nove stranke pogajati z liberalno stranko, da ji da prestora v Jugoslovanski demokratski stranki, s čimer pa ta ni zadovoljna. Liberalni magnati z dežele so se bridko pritoževali, da v J. D. S. vladaje samo doktorji, kmetu pa ne puste do besede. Zato naj se le osnuje lastna stranka ki naj bode vsaj na zumaj verska, da s tem zamaše usta S. L. S., v resnici pa naj deluje nadstrankarsko (kaj se pravi to?). G. Demšar je pripovedoval, da mora nova stranka pridobivati predvsem inteligenco, ker da so kmeti premalo inteligentni, da bi same sebe zastopali. Prebrala se je tudi daljša izjava g. ravnatelja Pirca, da se je premislil in odklanja nadaljnje sodelovanje pri ustanovitvi nove stranke. Končno so novo stranko osnovali, in da bo na videz bolj nadstrankarska, je bil načelnik izvoljen iz liberalne stranke, g. Kušar, podnačelnik pa iz S. L. S., in sicer škofjeloški župan Hafner, ki pa ni bil navzoč. Potem je bil izvoljen odbor 4 članov, od katerih pa jih ni bilo niti 10 navzočih. — Priznati moramo, da se tudi ta recimo deseta izdaja kmetške stranke, katere so se že ustanovljale na Kranjskem tekom zadnjih desetletij, po nerodnosti in nespretnosti svojega ustanavljanja prav nič ne razločuje od prejšnjih izdaj; zbrali so se nezadovoljni elementi obeh slovenskih strank, in ker ne pridejo iz kateregakoli vzroka v lastni stranki do besede, izstopijo iz stranke in ustanove novo.

Za resen kmetški program, kakor ga je razvila Slov. ljudska stranka in kakršen edini more tvoriti temelj kmetške stranke, se pa živ vrag ne zmeni. In tako moremo le to reči: tudi 10. izdaja kmetške stranke je mrtvorojeno dete. Ni pravih ljudi zraven, niti pravih namenov.

Jasno je povedal.

Gospodje od Jugoslovanske demokratske, oziroma liberalne stranke vedno povdarjajo, da niso prav nič zoper vero in da v političnem boju ne gre za vero, temveč za čisto druge stvari. Nam bi bilo to prav všeč, če bi politične stranke ne vlačile vedno vere v svoja izvajanja po shodih, toda liberalci in socialni demokratje po svojih shodih ne morejo preko verskega vprašanja. Tako se je vršil v Kaplji vasi pri Kamniku liberalen shod. Liberalnemu govorniku ni pustila žilica, da ne bi udrihnil po verskem prepričanju. Dokazoval je, da mora krščanski nauk iz šol in da naj se uvede razporoka. To se pravi, da naj se odpravi verska vzgoja otrok in raztrga družinsko življenje. »Domovina« sicer pravi, da je tako versko naziranje nespodtakljivo, toda vsakemu količakaj poučenemu kristjanu je jasno, da je tako naziranje vse preje nego krščansko.

Naj liberalci še tako na gosto pišejo, da spoštujejo versko prepričanje in verske ustanove, in naj po nekaterih shodih še tako dokazujejo, da ne gre za vero, ampak za čisto druge stvari, jim tega ne moremo verjeti, dokler bodo njeni izraziti zastop-

niki tako udrihali po verskem naziranju našega ljudstva. Vemo, da nobena politična stranka nima v prvi vrsti namena braniti vero, toda če druga politič. stranka spravlja versko vprašanje na politične shode, tudi naša stranka, ki stoji na verskih načelih, ne bo molčala. Ne gre za vero, dokler jo pustite pri miru, gre pa za vero, kadar jo sami napadate.

Davčni pritisk.

(Iz krškega okraja.)

V »Domoljubu« št. 13 je bilo pod naslovom: »Hudi davki iz krškega okraja prav dobro povedano, a vendar veliko premalo.

Pri davčnem oblastvu pašuje že nad 25 let krški domačin, pod katerega patronanco se davki tako krivično odmerjajo. Znano nam je, da so nekateri okoliški kmetje popolnoma oproščeni dohodnine. Čudno je to, da se vsi uradniki pri referatu menjajo, samo ta gospod ostane zmiraj doma v rojstnem kraju.

Ker je stara Avstrija seveda podpirala take uradnike in njih željam stregla, zahtevamo, da se v Jugoslaviji taki gospodje tudi prestavijo, kateri so pač že »preveč domači« v 25 letnem službovanju v enem kraju. Dohodnina se odmerja prav po turško; stranko tisti gospod upravitelj prav prijazno zasliši ter ji še celo reče: pa se dajte pri prizivni komisiji pritožiti, ako se bode preveč odmerilo. Kaj pa je prizivna komisija? Trije — štirje gospodje od vseh štirih vetrov; kako pa naj tisti vsakega poznajo, in tako je tudi vsak priziv ničla ter samo stroški. Osebn dohodnino naj bi občinski uradi prilično odmerili, ali pa naj se, preden se misli odmeriti, občinskemu uradu pošlje v poizvedbo, če je odmera primerna, to pa naj bi ves občinski odbor sklepal, gotovo bode poznal odbornik vsak svojo vas bolje kakor davčna oblast. Deželno vladu pa prosimo, da ukaže davčni oblasti, da se pošljejo vsaki občini na ogled zapiski osebne dohodnine, tam naj bi lahko vsak videl, kako je kdo obdavčen, in tudi stavil ugovor. Uradniki, kateri so pa že »preveč domači«, naj se nemudoma prestavijo, ker to ne gre, da je domačin iz Krškega davč. nadzornik, ozir. merodajna oseba za odmero dohodnine. Zahtevamo tudi strogo preiskavo o njegovem delovanju zlasti v bližini Krškega. Vlada stori v lastno korist dobro, da tem neznosnim razmeram v Krškem naredi konec, ker dokler bodo take razmere vladale, se boljševidem samo širil. — Več okoliških kmetov.

Opomba uredništva. V istem smislu smo dobili dolg dopis z Belokranjskega, kjer se kmetje ostro pritožujejo nad krivično in pristransko odmero dohodninskega davka. Kmetje radi priznajo, da država potrebuje denarja in da davki morajo biti, toda ti naj bodo pravično odmerjeni. Prosimo deželno vladu, naj da v tem oziru uradnikom natančnejših odredb, da se ne bo ljudstvo opravičeno razburjalo.

In zopet davki!

(Dopis iz kamniškega okraja.)

Tudi v kamniškem okraju so nam nabili naravnost strahovite davke (osebno-dohodninske) malim in večjim kmetovalcem. Seveda, kar smo že naprej povedali: pri teh plačah, kakor jih sedaj zahtevajo nekateri stanovi, ki nima o nobenega čuta socialne odgovornosti, mora nekdo plačati. In tako pride končni obračun na kmeta. Seveda, če bančni uradnik zahteva naravnost vratolomne plače, potem je vse tiho in mirno in ugoditi jim je treba. Saj banka lahko plača, toda banka bo zato tem draže posojala državi, tem draže prodajala svoje tovarniške izdelke (če ima tovarne, kakor n. pr. Jadranska) in kdo bo plačal? Kmet! Če je pa kmet za par vinarjev prodal čez maksimalno ceno, so vsi kričali: oderuh je. Zdaj je pa vse tiho, ko mu nakladajo cele skladovnice davkov. Naj stopijo vendar že enkrat na rep oderuškimi trgovcem, ki so naredili v vojski milijonske dobičke in jih še delajo. Tudi kmetov bo minila potrpežljivost.

Stopite kači na glavo.

Razmere, v kakršnih sedaj živimo, so naravnost neznosne. Stan za stanom nastopa in hoče takega povišanja plač, da se človeku lasje zjeze. Tako sedaj zahtevajo stavci v tiskarnah, da se jim plača zviša tedensko za 100 kron. Človek bi mislil, da je to pretirano, in morda je res v posameznih slučajih, toda če vprašam stavca s šestimi otroki, kako izhaja, mi odgovori, da potrebuje za vso oskrbo povprečno 100 K na dan. In tako prihaja stan za stanom; in tisti, ki mora to plačevati, pa naj si bodo posamezni gospodarji ali podjetje ali država, skušajo te velike stroške pokriti s tem, da dražje računajo svoje izdelke, država pa da nalaga večje davke. Davkoplačevalci pa zopet skušajo zvišane stroške pokriti s tem, da svoje dohodke višje nastavijo, in tako mora končno tisti stan, ki je zahteval zvišanja plač, toliko dražje kupovati svoje potrebščine, in vsa zgotoba se začneja od kraja: zvišajte nam plače. Tako je vsa stvar kakor kolo, ki se vedno hitreje in hitreje suče — dokler se ne bo razletelo.

Brez dvoma so tukaj največ krive tiste kapitalistične pijavke, posebno na Hrvaškem, ki služijo milijone in milijone, in splošna korupcija, ki vlada tam dol. Na Hrvatskem vladajo židje in ni ga človeka, ki bi upal ali hotel stopiti tej kači na glavo! Tam dol vlada danes samo podkupovanje in nič drugega. Tako danes krščen in nekrščen veletrgovec maši z milijoni svoje žepa, mali stanovi pa se pretepajo za zvišane plače zato, da jih potem kapitalistične pijavke še lažje izmzgavajo.

Zato se pa vlada silno moti, če misli to zlo odpraviti s tem, da se kmetom napovedujejo neznosni dohodninski davki, ker s tem se kolo le še hitreje suče, ampak glavno je, da stopi tem veletrgovcem enkrat energično na prste, posebno po Hrvatskem, in če treba, zaseže vse njihove zaloge. Potrebno je tudi, da se po Hrvat-

skih železnicah napravi konec tistemu podkupovanju, ki znaša za vsak vagon več tisoč kron, in kar tako znatno podražuje naše življenje.

Zadnje žrtve 17. pešpolka.

O naših sedemnajstih poročah g. župnik Škerjanec še sledeče:

Oktober 1. l. so padle zadnje štiri žrtve pri Asiago. Njihovo smrt sem naznanil svojcem, imen objaviti ne morem, ker so mi bili ukradeni s prtljago tudi zapisniki. Svoji naj naznanijo sprejem obvestila »Slovenskemu Rdečemu križu« v Ljubljani, Poljanska cesta 4, II. nadstropje.

V Rivi sem pokopal J. Bernača iz Begunj na Gor., ki se je ponesrečil z ročno granato.

V pisarni »Slovenskega Rdečega križa« naj naznanijo osebno ali pismeno vsi sedemnajsti, katerim se je posrečilo ubežati: 1. kje so bili, 2. če je kateri tovariš tam umrl, 3. kako se je vsem godilo i. dr.

Posebno svoje narednikov, ki so poveljniki delavskih stožnij prosimo, naj osebno ali po dopisnici na zgorajšnja vprašanja odgovore.

Vsem slovenskim rojakom iskreno priporočamo splošno denarno zbirko za ubogo ujetnike. Darovi naj se pošiljajo na »Dobrodelnost« ali na »Slovenski Rdeči križ« ali na naše dnevnike.

Morda bo mogoče darove za Veliko noč že odposlati. O uspehih delovanja za ujetnike bomo sproti poročali po naših listih, katere prosimo vsestranske naklonjenosti.

Tedenske novice.

Jugoslavija.

j Naše vprašanje v Parizu. V teh dneh menda odločujejo in odločijo o naših državnih mejah. Ravnotežje se je nekoliko nagnilo v našo korist, vendar ne smemo preveč upati. Reka bo menda svobodna luka, zahodna Istra italijanska, Goriška se bo delila, in kar je še iz Pariza podobnih vesti, katerih resničnosti ni mogoče kontrolirati. Res pa je, da je četvorica povabila naše delegate, da ji razložijo naše pravice in da se Orlando tega pogovora ni hotel udeležiti. Slovenski delegat dr. Žolger je predložil konferenci še posebej slovenske zahteve. Tudi za severno mejo gre bolj trdo, posebno na Koroškem.

j Klin s klinom. Ententa je naprosila jugoslovansko vladu, da naj pošlje armado proti ogrskim boljševikom. Vlada pa je ententi odgovorila: Če nas drugače ne poznate in pripoznate, nas tudi sedaj ni treba poznati. Tako se govori.

j Mednarodna komisija v Ljubljani, kakor jo je postavila četvorica ententinih generalov namesto italijanske, je začela svoje posle izvrševati. Izdajala bo potne liste v zasedeno ozemlje. Komisija se je čedno predstavila vladi in poveljstvu dravske divizije v Ljubljani.

j Italijanska nasilstva. V Šempasu pri Gorici so Italijani raztrgali raz kip Matere

voj in velik napredek na vseh poljih. Doba gospodarskega liberalizma je tudi doba velikih iznajdb: železnice, parnikov, brzjava, tot prometnih sredstev; velikanskih strojev kot proizvodnih sredstev. Tako se je razvila velika obrt in svetovna trgovina. Liberalizem je osvobodil gospodarske sile, to je njegova zasluga. Toda povzročil je tudi silno zla.

Liberalizem je predvsem rodil kapitalizem. Kaj pa je dobičkaželjni duh drugega kakor liberalizem? Kdo je ustvaril razbrzdano trgovsko in obrtno tekmovanje kakor liberalizem? Kdo je ubil vsak čut za skupnost kakor liberalizem? Kdo drugi je učil neusmiljeno izkoriščati delavske stanovne kakor liberalizem? Odkod je zlo kapitalizma kakor iz liberalizma? — Podjetnikom je izginil izpred oči človek, v delavcu so videli le stroj, delavsko moč, ki je toliko vredna, kolikor naredi, gledali so le na dobiček; izgubili so izpred oči skupnost, pozabili, da je tudi delavec človek z dušo, določen za isti večni cilj, kakor oni, a oni so videli le sami sebe. In to je bistveno — liberalizem. — Sto let gospodarskega liberalizma, in razbiti so bili srednji stanovi, kmetje in obrtniki. Po tovarniških krajih je zavlada na eni strani revščina, na drugi pa kapitalizem. In kaj je danes posledica tega liberalizma? Odeurštvo, navijanje cen, vojni dobičkarji in splošen polom vsega narodnega gospodarstva.

Zakaj je liberalizem zakrivil toliko zla?

Ker zameta krščanska socialna načela, ki uče:

a) Človek je oseba, to je: ima dušo; ni blago, ni orodje; cilj mu je v večnem Bogu, ne v posvetnem uživanju; za svoja dejanja je odgovoren. Liberalizem je zavrnil to načelo. Mnogo govori o osebnosti in osebnih pravicah; a te lasti le sebi, drugim jih odreka. Z drugimi ravna, kakor da so blago, orodje, stroj.

b) Človek je socialno bitje; je oseba, a ne sama samcata, sebi prepuščena, marveč oseba, ki se more razviti le v družbi, ki jo torej stoinsto vezi veže z družbo; odtod osebne pravice, a tudi socialne dolžnosti. — Liberalizem pozna le posameznika in njegovo sebično korist.

c) Nравstveni (etični) zakoni vladajo vse življenje, tudi gospodarsko. — Liberalizem te zakone za gospodarsko življenje taj; pozna samo zakon svobodne tekme, samo boj za obstanek, ki se v njem močnejši ohrani, a slabjši pogine.

d) Tudi delo in lastnina imata нравstveni in obenem socialni značaj. Kdor ne dela, naj tudi ne je. Kdor pa dela, dela obenem za skupnost, zato je pravično, da tudi skupnost zanj skrbi. Lastnina je svojina, obremenjena z obveznostmi vseh po zakonih pravičnosti in ljubezni. — Liberalizmu je delo blago, ki se plačuje brez ozira na delavca po zakonu povpraševanja in ponudbe.

e) Blaginja družbe ne obstoji samo v javnih dobrinah (živila, trgovina, obrt). — Liberalizmu je vse le stvarno uživanje.

f) Tvarno bogastvo pripomore k socialni blaginji le, če je primerno razdeljeno. — Liberalizem vidi srečo v kapitalizmu, v kupičenju denarja v žepih nekaterih; revnih in nižjih slojev ne vidi.

Ker je liberalizem zavrgel edino resnična krščanska načela o človeku, o družbi in državi, o delu in lasti, in se oprjel usodnih zmot o prvih vprašanih človeštva, ni čuda, da se je navzlic vsemu vnanjemu blesku modernega napredka rodilo človeška družbi iz liberalizma neizmerno gorja.

Za kmeta.

Naš poslanec Vesenjāk je ob priliki proračunske predloge v narodnem predstavništvu govoril tudi o položaju slovenskega kmeta. Dotični odstavek se glasi:

Premični in nepremični kapital našega kmeta se je silno zmanjšal in oslabil; s tem seveda pa tudi davčna sila. Edino dobro, kar je prinesla zadnja doba, je formalna razdolžitev našega kmetijstva v zadnjih letih. V razsulu so kmetijski domovi, obrabljeno, polomljeno in pokvarjeno je kmetovo orodje. Primanjkuje strašno živine vsled krutih birokratskih avstrijskih rekvizicij. Posebno uprežne goveje živine ni. Toda tudi dobrih človeških delavnih sil primanjkuje. Primanjkuje hlevskih in umetnih gnojil. Naša zemlja zahteva veliko težkega intenzivnega dela. Pri takšnih odnosih pa se operira do sedaj pri nas od strani davčnih oblasti še popolnoma po stari davčni šabloni, kakor jo je ustvarila in utrdila stara avstrijska birokracija pred svetovno vojsko. Tako se je n. pr. v mojem okraju naložil nanovo ali v pretežni večini zvišal naravnost do neverjetne višine osebno-dohodninski davek takorekoč brez vsakega razumevanja za pravi kmetov gnotni koložaj. Gospodje, to ni prava pot! Ako hočete, da bomo imeli cenen in obilen kruh, pomagajte kmetu z novimi investicijami, pomagajte mu preureditev njegovega obrata in izpopolnitev z novim gospodarskim orodjem. Dajte kmetu možnost, da lahko kruh pridelal. Ne ubijajte kmetu ljubezni do zemlje, ne jemljimo mu vsega z direktnimi in indirektnimi davki. Pri delu in jelu naj bo enako vreden državljan enako vreden član naše socialne družbe. Temelj je države in družbe, ohranite ga, okrepite ga, ker s tem okrepite skupno domovino, sami sebe in naše finance.

Hvaležni smo g. poslancu, da je v Belgradu tako poudarjal potrebe našega kmeta in s tem pripomogel, da se bo belgrajska vlada vživela v težavni položaj našega kmetijstva.

Čudna stranka.

V nedeljo, dne 6. aprila se je zbralo v hotelu Loyd v Ljubljani na povabilo gosp. Tršana iz Tacna 61 mož, da ustanove kmetško stranko. Med temi je bilo več absolventov kmetijske šole na Grmu, nekaj trgovcev, dalje dr. Semrov iz Kranja in bivši poslanec Demšar, ki je izjavil, da ni več

pristaš S. L. S. Navzočih je bilo tudi nekaj liberalnih magnatov z dežele. Dr. Semrov je pripovedoval, da se je pripravljali odbor nove stranke pogajati z liberalno stranko, da ji da prestora v Jugoslovanski demokratski stranki, s čimer pa ta ni zadovoljna. Liberalni magnati z dežele so se bridko pritoževali, da v J. D. S. vladaje samo doktorji, kmetu pa ne puste do besede. Zato naj se le osnuje lastna stranka, ki naj bode vsaj na zunaj verska, da s tem zamaše usta S. L. S., v resnici pa naj deluje nadstrankarsko (kaj se pravi to?). G. Demšar je pripovedoval, da mora nova stranka pridobivati predvsem inteligenco, ker da so kmeti premalo inteligentni, da bi same sebe zastopali. Prebrala se je tudi daljša izjava g. ravnatelja Pirca, da se je premislil in odklanja nadaljnje sodelovanje pri ustanovljenju nove stranke. Končno so novo stranko osnovali, in da bo na videz bolj nadstrankarska, je bil načelnik izvoljen iz liberalne stranke, g. Kušar, podnačelnik pa iz S. L. S., in sicer škofjeloški župan Hafner, ki pa ni bil navzoč. Potem je bil izvoljen odbor 4 članov, od katerih pa jih ni bilo niti 10 navzočih. — Priznati moramo, da se tudi ta recimo deseta izdaja kmetške stranke, katere so se že ustanovljale na Kranjskem tekom zadnjih desetletij, po nerodnosti in nespretnosti svojega ustanavljanja prav nič ne razločuje od prejšnjih izdaj; zbrali so se nezadovoljni elementi obeh slovenskih strank, in ker ne pridejo iz kateregakoli vzroka v lastni stranki do besede, izstopijo iz stranke in ustanove novo.

Za resen kmetijski program, kakor ga je razvila Slov. ljudska stranka in kakršen edini more tvoriti temelj kmetijske stranke, se pa živ vrag ne zmeni. In tako moremo le to reči: tudi 10. izdaja kmetijske stranke je mrtvorojeno dete. Ni pravih ljudi zraven, niti pravih namenov.

Jasno je povedal.

Gospodje od Jugoslovanske demokratske, oziroma liberalne stranke vedno povdarjajo, da niso prav nič zoper vero in da v političnem boju ne gre za vero, temveč za čisto druge stvari. Nam bi bilo to prav všeč, če bi politične stranke ne vlačile vedno vere v svoja izvajanja po shodih, toda liberalci in socialni demokratje po svojih shodih ne morejo preko verskega vprašanja. Tako se je vršil v Kaplji vasi pri Kamniku liberalen šod. Liberalnemu govorniku ni pustila žilica, da ne bi udrihnil po verskem prepričanju. Dokazoval je, da mora krščanski nauk iz šol in da naj se uvede razporoka. To se pravi, da naj se odpravi verska vzgoja otrok in raztrga družinsko življenje. »Domovina« sicer pravi, da je tako versko naziranje nesposodljivo, toda vsakemu količkaj poučenemu kristjanu je jasno, da je tako naziranje vse preje nego krščansko.

Naj liberalci še tako na gosto pišejo, da spoštujejo versko prepričanje in verske ustanove, in naj po nekaterih shodih še tako dokazujejo, da ne gre za vero, ampak za čisto druge stvari, jim tega ne moremo verjeti, dokler bodo njeni izraziti zastop-

niki tako udrihali po verskem naziranju našega ljudstva. Vemo, da nobena politična stranka nima v prvi vrsti namena braniti vero, toda če druga politič. stranka spravlja verske vprašanje na politične shode, tudi naša stranka, ki stoji na verskih načelih, ne bo molčala. Ne gre za vero, dokler jo pustite pri miru, gre pa za vero, kadar jo sami napadate.

Davčni pritisk.

(Iz krškega okraja.)

V »Domoljubu« št. 13 je bilo pod naslovom: »Hudi davki« iz krškega okraja prav dobro povedano, a vendar veliko premalo.

Pri davčnem oblastvu pašuje že nad 25 let krški domačin, pod katerega patronanco se davki tako krivično odmerjajo. Znano nam je, da so nekateri okoliški kmetje popolnoma oproščeni dohodnine. Čudno je to, da se vsi uradniki pri referatu menjajo, samo ta gospod ostane zmiraj doma v rojstnem kraju.

Ker je stara Avstrija seveda podpirala take uradnike in njih željam stregla, zahtevamo, da se v Jugoslaviji taki gospodje tudi prestavijo, kateri so pač že »preveč domači« v 25 letnem službovanju v enem kraju. Dohodnina se odmerja prav po turško; stranko tisti gospod upravitelj prav priznovo zasliši ter ji še celo reče: pa se dajte pri prizivni komisiji pritožiti, ako se bode preveč odmerilo. Kaj pa je prizivna komisija? Trije — štirje gospodje od vseh štirih vetrov; kako pa naj tisti vsakega poznajo, in tako je tudi vsak priziv ničla ter samo stroški. Osebo dohodnino naj bi občinski uradi prilično odmerili, ali pa naj se, preden se misli odmeriti, občinskemu uradu pošlje v poizvedbo, če je odmera primerna, to pa naj bi ves občinski odbor sklepal, gotovo bode poznal odbornik vsak svojo vas bolje kakor davčna oblast. Deželno vlado pa prosimo, da ukaže davčni oblasti, da se pošlje vsaki občini na ogled zapiski osebne dohodnine, tam naj bi lahko vsak videl, kako je kdo obdavčen, in tudi stvil ugovor. Uradniki, kateri so pa že »preveč domači«, naj se nemudoma prestavijo, ker to ne gre, da je domačin iz Krškega davč. nadzornik, ozir. merodajna oseba za odmero dohodnine. Zahtevamo tudi strogo preiskavo o njegovem delovanju zlasti v bližini Krškega. Vlada stori v lastno korist dobro, da tem neznosnim razmeram v Krškem naredi konec, ker dokler bodo take razmere vladale, se boljše vizez samo širil. — Več okoliških kmetov.

Opomba uredništva. V istem smislu smo dobili dolg dopis iz Belokranjskega, kjer se kmetje ostro pritožujejo nad krivično in pristransko odmero dohodninskega davka. Kmetje radi priznajo, da država potrebuje denarja in da davki morajo biti, toda ti naj bodo pravično odmerjeni. Prosimo deželno vlado, naj da v tem oziru uradnikom natančnejših odredb, da se ne bo ljudstvo opravičeno razburjalo.

In zopet davki!

(Dopis iz kamniškega okraja.)

Tudi v kamniškem okraju so nam nabili naravnost strahovite davke (osebno-dohodninske) malim in večjim kmetovalcem. Seveda, kar smo že naprej povedali: pri teh plačah, kakor jih sedaj zahtevajo nekateri stanovi, ki nima o nobenega čuta socialne odgovornosti, mora nekdo plačati. In tako pride končni obrazun na kmeta. Seveda, če bančni uradnik zahteva naravnost vratolomne plače, potem je vse tiho in mirno in ugoditi jim je treba. Saj banka lahko plača, toda banka bo zato tem draže posojala državi, tem draže prodajala svoje tovarniške izdelke (če ima tovarne, kakor n. pr. Jadranska) in kdo bo plačal? Kmet! Če je pa kmet za par vinarjev prodal čez maksimalno ceno, so vsi kričali: oderuh je. Zdaj je pa vse tiho, ko mu nakladajo cele skladovnice davkov. Naj stopijo vendar že enkrat na rep oderuškim trgovcem, ki so naredili v vojski milijonske dobičke in jih še delajo. Tudi kmetov bo minila potrpežljivost.

Stopite kači na glavo.

Razmere, v kakršnih sedaj živimo, so naravnost neznosne. Stan za stanom nastopa in hoče takega povišanja plač, da se človeku lasje zježe. Tako sedaj zahtevajo stavci v tiskarnah, da se jim plača zviša tedensko za 100 kron. Človek bi mislil, da je to pretirano, in morda je res v posameznih slučajih, toda če vprašam stavca s šestimi otroki, kako izhaja, mi odgovori, da potrebuje za vso oskrbo povprečno 100 K na dan. In tako prihaja stan za stanom; in tisti, ki mora to plačevati, pa naj si bodo posamezni gospodarji ali podjetje ali država, skušajo te velike stroške pokriti s tem, da dražje računajo svoje izdelke, država pa da nalaga večje davke. Davkoplačevalci pa zopet skušajo zvišane stroške pokriti s tem, da svoje dohodke višje nastavijo, in tako mora končno tisti stan, ki je zahteval zvišanja plač, toliko dražje kupovati svoje potrebščine, in vsa zgodba se začneja od kraja: zvišajte nam plače. Tako je vsa stvar kakor kolo, ki se vedno hitreje in hitreje suče — dokler se ne bo razletelo.

Brez dvoma so tukaj največ krive tiste kapitalistične pijavke, posebno na Hrvaškem, ki služijo milijone in milijone, in splošna korupcija, ki vlada tam doli. Na Hrvaškem vladajo židje in ni ga človeka, ki bi upal ali hotel stopiti tej kači na glavo! Tam doli vlada danes samo podkupovanje in nič drugega. Tako danes krščeni in nekrščeni veletrgovci maši z milijoni svoje žepe, mali stanovi pa se pretepajo za zvišane plače zato, da jih potem kapitalistične pijavke še lažje izmozgavajo.

Zato se pa vlada silno moti, če misli to zlo odpraviti s tem, da se kmetom napovedujejo neznosni dohodninski davki, ker s tem se kolo le še hitreje suče, ampak glavno je, da stopi tem veletrgovcem enkrat energično na prste, posebno po Hrvaškem, in če treba, zaseže vse njihove zaloge. Potrebno je tudi, da se po hrvat-

skih železnicah napravi konec tistemu podkupovanju, ki znaša za vsak vagon več tisoč kron, in kar tako znatno podražuje naše življenje.

Zadnje žrtve 17. pešpolka.

O naših sedemnajstih poročah g. župnik Škerjanec še sledeče:

Oktober 1. l. so padle zadnje štiri žrtve pri Asiago. Njihovo smrt sem naznanil svojcem, imen objaviti ne morem, ker so mi bili ukradeni s prtljago tudi zapisniki. Svojci naj naznanijo sprejem obvestila »Slovenskemu Rdečemu križu« v Ljubljani, Poljanska cesta 4, II. nadstropje.

V Rivi sem pokopal J. Bernača iz Begunj na Gor., ki se je ponesrečil z ročno granato.

V pisarni »Slovenskega Rdečega križa« naj naznanijo osebno ali pismeno vsi sedemnajsti, katerim se je posrečilo ubežati: 1. kje so bili, 2. če je kateri tovariš tam umrl, 3. kako se je vsem godilo i. dr.

Posebno svojce narednikov, ki so poveljniki delavskih stožnj prosimo, naj osebno ali po dopisnici na zgorajšnja vprašanja odgovore.

Vsem slovenskim rojakom iskreno priporočamo splošno denarno zbirko za uboge ujetnike. Darovi naj se pošiljajo na »Dobrodelnost« ali na »Slovenski Rdeči križ« ali na naše dnevnike.

Morda bo mogoče darove za Veliko noč že odposlati. O uspehih delovanja za ujetnike bomo sproti poročali po naših listih, katere prosimo vsestranske naklonjenosti.

Tedenske novice.

Jugoslavija.

j Naše vprašanje v Parizu. V teh dneh menda odločujejo in odločijo o naših državnih mejah. Ravnotežje se je nekoliko nagnilo v našo korist, vendar ne smemo preveč upati. Reka bo menda svobodna luka, zahodna Istra italijanska, Goriška se bo delila, in kar je še iz Pariza podobnih vesti, katerih resničnosti ni mogoče kontrolirati. Res pa je, da je četvorica povabila naše delegate, da ji razložijo naše pravice in da se Orlando tega pogovora ni hotel udeležiti. Slovenski delegat dr. Žolger je predložil konferenci še posebej slovenske zahteve. Tudi za severno mejo gre bolj trdo, posebno na Koroškem.

j Klin s klinom. Ententa je naprosila jugoslovansko vlado, da naj pošlje armado proti ogrskim boljševikom. Vlada pa je ententi odgovorila: Če nas drugače ne poznate in pripoznate, nas tudi sedaj ni treba poznati. Tako se govori.

j Mednarodna komisija v Ljubljani, kakor jo je postavila četvorica ententinih generalov namesto italijanske, je začela svoje posle izvrševati. Izdajala bo potne liste v zasledno ozemlje. Komisija se je čedno predstavila vladi in poveljstvu dravske divizije v Ljubljani.

j Italijanska nasilstva. V šempasu pri Gorici so Italijani raztrgali raz kip Matere

božje vso obleko, ker so našli na njej slovensko kokardo, nato so župnika in več kmetov zaprli, — Slovenskim obrtnikom v Gorici zapirajo delavnice. — V zadnjem času je bilo izgnanih iz zasedenega ozemlja 1200 jugoslovanskih železničarjev.

j Italijanska grabežljivost. Italijani so na mirovni konferenci proglasili, da spadata Celovec in Beljak k jadranskemu vprašanju in se morata z njim vred rešiti. Italijanski imperializem ne pozna dna.

j Ljudsko glasovanje v zasedenem ozemlju. Lahi so poskusili na Goriškem z glasovanjem. Uspeh je bil obupen za Lahe. Ne samo Slovenci, celo mnogi Italijani so oddali voje glasove za Jugoslavijo. Seveda slepa pariška konferenca vsega tega ne vidi.

j Delo naših poslancev. Poslanci Gostinčar in tovariši so v narodnem predstavništvu vložili interpelacijo radi prebrance, Sušnik in Vesnjak radi dobave modre galice in žvepla, Pišek radi dobave gospodarskih strojev.

j Novi ministri. Kakor smo že zadnjič poročali, so socialisti in starčevičanci stopili v opozicijo in so zato odložili mesta v ministrstvu. Socialisti so stopili zato v opozicijo, ker se njihova hrvatska večina nagiblje k boljševizmu, starčevičanci pa sami ne vedo, kaj jim ni všeč. Ministrstvo se je sedaj preosnovalo in sicer je prevzel med drugimi ministrstvo za prehrano dr. Korošec, minister za socialno skrb pa je postal naš nadvse delavni poslanec Jože Gostinčar.

j Na levo. V Zagrebu se je vršil dne 31. marca velik socialističen shod, ki je jako prisrčno pozdravljaval novo ogrsko boljševiško vlado. Socialisti hočejo potom boljševišta priti po zgledu svojih ruskih in ogrskih bratcev do moči, kar jim bo zelo neslo.

j Naša armada. Po načrtu, ki ga je izdelalo vojno ministrstvo, se bo osnovalo v kraljestvu SHS 47 pehotnih polkov. Odpravijo se polki tretjega poziva, ki so bili do sedaj uvedeni v Srbiji, in naši črnovojniški polki. Vse kraljestvo se razdeli na štiri armadne oblasti.

j Grozen doživljaj potnikov v reškem vlakcu. Dne 27. marca je na reški železnici med Ličem in Fužinami odpravljala pri večernem vlakcu lokomotiva. Strojvodja je ni mogel več obvladati in vlak je drvel nizdol mimo prepadov z brzino 82 km na uro. Strojvodja je dajal vsa mogoča znamenja in lokomotiva je strahovito tulila in žvižgala v noč. Med potniki — bilo je 35 voz — je zavladal smrten strah, ki je trajal do Fužin, kjer se je vlak končno ustavil, potem ko so zavrhli vsak voz posebej.

Domače novice.

d »Ljudski glas« je ime listu, ki ga je začela izdajati socialna demokracija za kmete. V svojem oklicu pravi, da je za mir, za pravično razdelitev zemlje, za samovlado ljudstva in za socialno pravico: same stvari, za katere se naša ljudska stranka ves čas bori. Torej nič novega. Novo je to, kar zamolči. Namreč, da je to protiverska stranka, ki povsod, kjer pride do moči, najprvo gleda na to, kako bi uvedla

razporoko in brezversko šolo (Francija, Rusija, Ogrska, Nemška Avstrija itd.), kar je menda »socialna pravičnost«. »Ljudski glas« zamolčuje tudi, da je končni namen socialne demokracije razlastiti tudi kmetško posest. Vse naj bi bilo državno, kmetje pa naj bi bili samo državni najemniki na zemljišču, ne pa lastniki. Zakaj »Ljudski glas« ne pove tudi tega, da socialno pravičnost razumeva tako, da se pomočjejo delavci, ki imajo krščansko prepričanje, iz tovarn?

d Nedolžni socialni demokratje. »Ljudski glas«, socialnodemokratičen list, ki je začel sedaj izhajati, pravi, da so slovenski poslanci obeh strank vedno glasovali v državnem zboru za nova bremena, da so se potem za ta denar kupovali kanoni itd. — Vprašamo socialne demokrate: kdo pa je v Nemčiji že za časa vojske pridno glasoval za vojne izdatke, ali ne socialni demokratje? Vprašamo socialne demokrate: kdo pa je v avstrijskem državnem zboru končno kljub veliki nevarnosti odrekel glasovanje za vojne izdatke? Ali ne naši poslanci? Vprašamo socialne demokrate: kdo grozi z novo vojsko vsemu svetu in organizira veliko armado: ali ne ruski skrajni socialni demokratje, ki nosijo ime boljševiki? Dalje vprašanje: kdo je poleg Italijanov najbolj nasproten našim slovenskim zahtevam? Ali ne francoska socialnodemokratska vlada? In še mnogo drugih takih vprašanj nam je na jeziku.

sl Shod. V nedeljo, dne 13. aprila ob 3. popoldne se vrši v Sostrem v »Društvenem domu« shod Kmeč. Zveze za Dobruše, Moste, M. D. v Polju in Podgorico. Poroča poverjenik za kmetijske, prelat Kalan. Vsi pristaši Kmečke Zveze na shod!

d Slov. katol. izobraževalno društvo v Selcih priredi na Velikonočni ponedeljek ob pol štiri popoldne narodno igro s petjem v šestih dejanjih: Dimež, strah kranjske dežele. — Uljudno vabimo.

d Podružnica Kmetске Zveze se bo ustanovila 13. apr., na cvetno nedeljo popoldne ob 3. v Bohinjski Srednji vasi. Vrši se najprej občni zbor Kmetijske družbe, nato pa sledi ustanovitev Kmetске zveze. Krščanskomisleči gospodarji, oklenite se Kmetске Zveze, ki bo zastavila vso moč, da se zboljšajo in uredijo razmere našega kmeta.

d Za naše Amerikance. V Ameriki je na tisoče naših ljudi, s katerimi ne moremo imeti sedaj nobenega stika. Belgrajski list »Pravda« sedaj pozivlja vlado, da naj dela na to, da se ti naši ljudje vrnejo, ker jih nujno potrebujemo, posebno pa še radi tega, ker jih zdaj v Ameriki izključujejo z vseh boljših mest, katera zasedajo ameriškanski invalidi.

d Sporočilo domačim. Janez Pečar iz Bele Krajine sporoča staršem v Rusiji vjetelega Dominika Koviča iz Osredka pod Ljubljano, da je Dominik Kovič živ in zdrav in da brate in sestre, posebno pa očeta in mater lepo pozdravlja.

Drugod po svetu.

p Krvavi izgredi v Nemčiji. Nemškega ljudstva se je lotila neka obupna blaznost. Velikanski poraz je pretresel vse živčevje

nemškega naroda. In zato išče — ne vemo, ali utehe ali maščevanja — v divjanju nad obstoječimi družabnimi razmerami. Vlada ne velja nič, stranke ne vzdrže discipline, zato ljudje plenijo, ropajo in požigajo. Največ je seveda med temi delomrznih elementov, ki morejo samo v splošni zmedbi veliko in poceni profitirati. V Frankfurtu ob Meni so ljudje te dni vdrli v trgovine in zasebna stanovanja ter plenili. Vlade čete so ostro nastopile proti plenilec; prišlo je do krvavih spopadov, pri katerih je bilo veliko vojakov in civilistov ubitih, zelo visoko število pa ranjenih. Petorica v Parizu se pa igra male otročičke.

p Nova vojska. Ruska vlada je menda sklenila, da spomladi začne s svojo 750.000 mož močno armado ofenzivo proti zapadni Evropi. Ta grožnja ne bi bila tako nevarna, ko ne bi bile zapadne države tudi same tako boljševiško razpoložene.

p Kreg na mirovni konferenci. Amerikanci niso zadovoljni z imperialističnimi gospodi v Parizu, ki gledajo samo na to, kako bi sami zlezli na vrh, vsi njihovi protivniki pa naj na veke ječe pod njihovo peto. Francozi bi radi Nemčijo na en mah požrli, Italijani bi radi Jugoslovane gospodarsko in politično usuznjili. To pa ne gre kar tako, Amerikanci to uvidevajo in sedaj žugajo, da zapuste mirovno konferenco, če se gospodje ne pobilšajo.

p Klemansô — odstopil. Francoski minister Klemansô, ki je znan po svoji kruti in brezobzirni politiki, je odstopil. Na njegovo mesto stopi Briand, ki je menda pravičnejši. Kljub temu pa Parizu še vedno ne moremo zaupati, dokler sedi pri sejah italijanski Orlando in dokler ne dobe besede tudi mali narodi.

Dopisi.

Šmartno pri Ljubljani. Predpreteklo nedeljo je bil v Šmartnem pri g. Kebru shod liberalne stranke. Kako se te vrste shod kmetje malo udeležijo, se je tudi pri nas videlo. Mala družba mož in fantov je sedela okrog miz pri svojih kozarčkih kakor vsako nedeljo. Govornik se je trudil na vse mogoče načine, kako bi bolj ustregel našim poslušalcem, kateri pa so bili bolj obrnjeni proti svojim kozarcem kakor pa proti govorniku. Pravi jim je, kako lepo bodo razdelili obširne cesarske gozdove med kmete itd. Nazadnje je pa izvlekel iz žepa smodke in je začel kazati tem poslušalcem, kake vrste je kadil naš nekdanji cesar. Zares smešno! Ravnotako, kakor v ljudski šoli kaže učitelj vse mogoče stvari. Nato je pa prosil za podpise pa za kronce. Tako je dobil sedem kron v Šmartnem, pet jih je pa zabil v gostilni. Pa še te je dobil g. govornik bolj iz usmiljenja. Mislim, da jim ne bo več dišalo prirejati take shode, kateri nas kmete prav nič ne zanimajo. Pri nas bodo prav malo ribarili. Ti gospodje nas poznajo in nas ljubijo le samo pri volitvah, drugače se pa malo za nas kmete zanimajo. Mi kmetje se hočemo organizirati v naših Kmetških Zvezah. Tukaj je naše zavetje, tukaj naša moč.

Iz Radovice. Dne 27. marca je umrl vrli mož, Martin Cesar, posestnik na Radovici št. 17, v 50. letu svojega življenja. Bil je zgleden katoličan, zvest pristaš S. L. S., več let obč. svetovalec, član kraj. šol. sveta, cerkvenj. ključar, odbornik pri hranilnici in posojilnici doma in pri kmetijskem društvu v Metliki. Pobrala ga je sušica. Dalj časa se je nahajal v vojni službi in se najbrž tam tudi nalezl kalil bolezn. Koliko spoštovanja je užival pri vseh, pričal je tudi pogreb, ki so se ga udeležili obč. odbor z županom na čelu, šolska

mladina z g. učiteljem in mnogo ljudstva. Zapišča 6 otrok, katerih najstarejši sin Martin študira na univerzi v Zagrebu. Svetila mu večna luč!

Vrhnik a. Na cvetno nedeljo, 13. aprila popoldne po večernici bo na Vrhniki v »Društvenem domu« delavski shod. Vsi katoliški misleči delavci in delavke, manjši obrtniki in rokodelci itd., pridite polnoštevilno!

K o m e n d a. Dragoceno priznanje nam je podal gosp. dr. Karba, meščan in lekarnar v Kamniku, ko je skušal v nedeljo 30. sušca ustanoviti liberalno J. D. S. in Kmetstvo Stranko — seveda sedaj, ko se bližamo volitvam. — Zanimivostim iz liberalnega katekizma je pa tem shodiču v Vodetovi gostilni res vse kar najpozorneje sledilo. Na vprašanje, ali naj se Cerkev loči od države, si g. dr. Karba ni upal prav jasno povedati, ali naj se Cerkev loči od države ali ne, dasiravno je vsak čutil prav dobro, da bi on kot duša liberalnih krajevnih organizacij to silno rad, češ, to bomo imeli denarja od cerkva (ni pa rekel, ali od kamniških ali komendskih). — Veren pristaš g. dr. Karbe, g. nadučitelj iz Cerkelj, je trdil, da je župnik ali kaplan samo zato v šoli, da bi pozneje z njim volili. Zelo slab učitelj, kateri ima take pojme o križanskem nauku. Tak katoliški učitelj nič lahko tudi turške otroke turški verski nauk. Ali nima otrok za Boga ustvarjene duše? — Najzanimivejše pa nam je povedal duša krajevnih liberalnih organizacij, ko je trdil, da naj se mož in žena ločita, če jima ni kaj prav, in se lahko vnovič z drugo osebo poročita; o žalostnih nasledkih tega protikrižanskega dejanja ni razpravljaj. — Na klic: Kaj je pa Kristus govoril? — je umolknil! In to je na vse navzoco pivce, može in fante — 42 po številu — res kar najbolje učinkovalo. — No, sedaj pa vemo, pri čem da smo. — Dragi Komendčani! To torej so temelji meščanske Kmetске Stranke, za katero so nekateri agitirali, da se bo ustanovila stranka, ki bo hudo delala za kmeta. O najvažnejših sedanjih naših težnjah se ni razpravljalo, ker meščan, lekarnar, se razume pač morda na zdravlila, ne na plug. Voditeljem te nove stranke je prvo in vse napravljati razpor med kmeti in širiti brezverstvo. — Gosp. dr. Karba, ostanite kot meščan v mestu, delajte, če imate talente, tam, če vas bodo poslušali; nas kmete s svojimi načeli pustite pri miru. — Hvala vam za privedite shodiča, volk je slekel svojo obleko. Poznamo vas in vaše kmetске stranke, v katere se Komendčani ne bomo vpisovali, če jih imenujete Kmetstvo stranko ali angelsko ali nebesko. Mi smo organizirani in se bomo še bolj organizirali v Kmetški Zvezi, ki ima jasna verska in politična načela.

Iz št. Jerneja. »Slov. Narod« poroča dobesedno sledeče: »Kraj. organiz. JDS. v št. Jerneju na Dolen'skem je sklicala svoj občni zbor 23. t. m. v gostilno g. Reclja. Ker pa je bila udeležba s strani kmetov tolikšna, se je zborovalo na dvorišču. Gospod tajnik Šmit otvoril zborovanje in poda besedo gosp. dr. Dimniku iz Krškega, ki je potem v kaj poljudni besedi razpravljaj o perečih gospodarskih vprašanjih. Narod je z vidnim zanimanjem sledil predavanju govornika. Po zborovanju se je takoj vpisalo do 100 novih članov Kraj. organizacije JDS. Zora pucal.« — Tako »Narod«, oziroma njegov vneti poročevalec šentjerneški, ki menda gleda vse skozi dobro povečevalno steklo. Temu poročilu »Narodovemu« nasproti moramo pristaši SLS. pribiti naslednje resnične podatke: Govornik JDS. sam, g. dr. Dimnik, je tožil nad pičlo udeležbo pri občnem zboru: »Kje pa so možje, ki jih je bilo toliko pri cerkvi, tukaj pa tako malo?« In še od teh udeležencev je bila polovica pristašev SLS., ena četrtina sploh ni vedela, za kaj gre, druga četrtina torej bi res tvorila pristaše JDS., kar bi s številkami povedano dalo do 30 oseb. — Voditelj JDS. šentjerneški imajo za ljudstvo lepe besede, a da bi v dejanju kaj storili za blagor ljudstva, jim ni mar, še celo nasprotno so vsaki stvari, ki se stori v celotno ljudstva. To kaže jako dobro sledeči slučaj: Ljudska zahteva je konsumno društvo, da bi bili s tem ljudje rešen neznosnih cen šentjerneških kapitalistov. Oni seveda »ki delajo za narod«. — sami namreč tako

trdijo — so odločno proti konsumu in na vse kriplje delajo na to, da bi zabili že samo misel o konsumu. — To jih je zadelo v živio! Toda ne bo šlo; dovolj denarja je že ljudstvo znelo v njihove žepa in jim sezidalo lepe palače; — od konsumna ne odnehamo, ljudstvo ga zahteva in to mora biti! Konkurence se ne bojimo nobene, bodo ljudje vsaj ceneje kupovali, s čimer je že veliko ljudstvu pomagano.

Gospodarski del.

Gospodarska obvestila.

g Nepravilno trgovanje in veriženje. V zadnjem času je doseglo zakonno trgovanje, prekupčevanje in s tem združeno veriženje raznega blaga, zlasti listega, ki prihaja k nam preko demarkacijske črte, tak obseg, da postaja že občutno zlo v moralnem in gospodarskem oziru. Zlasti nepoklicani delomrzniki elementi, celo mladina in ženske, so se posvetile temu dobičkonosnemu poslu, ki mu je edini namen, na lahek in nepravilen način doseči velike dobičke, ki ostanejo državi skriti in obdajčenju nedosežni ter pospešujejo samo zapravljenost in lahkomišelnost te vrste ljudi. V enaki meri pa je občutno oškodovano tudi kupujoče občinstvo, zlasti ubožnejši sloji, ker gre blago skozi dolgo vrsto verižnih trgovcev in doseže nesorazmerno visoke cene, preden pride v roke konsumentu. Da se odpomore temu zlu, je dala vlada podrejenim oblastim strog ukaz, da zasledujejo to zakonno, od nepravilcev izvrševano trgovino, strogo kaznujejo prestopke obrtnega reda in v vsakem slučaju veriženja in draženja blago zaplenijo.

g Predavanje. V nedeljo, dne 13. aprila t. l. ob pol 3. uri popoldne priredi vinarški nadzornik B. Skalický v šoli v Semiču predavanje o zatiranju trtnih bolezní. Zeleni je, da se vinogradniki predavanja v obilnem številu udeležijo.

g »Vnovčevalnica za živino in mast« v Ljubljani se nahaja od ponedeljka, dne 7. aprila t. l. v poslopiju deželne vlade, II. nadstropje, trakt Erjavčeva ulica in Bleiweisova cesta.

Koruzo upa, da prejme v najkrajšem času žitni zavod v Ljubljani. Cena koruzi v zrnu, prosto nasuta v vagon, je 150 K za 100 kg franko postaja Ljubljana; deske se morajo vrniti. Blago bo zdravo, pripominjamo pa še, da je koruzna nova, lanske letine. Naročiti jo morajo le aprovizacijski odseki, oziroma gospodarski uradi in županstva. Koruzna se sme porabiti samo za prehrano ljudstva in se bo vštel v kortigent. Oddajala se bo samo v celih vagonih. Naročila naj se pošljejo takoj, ker utegne priti koruzna še ta teden. Naročniki naj naznanijo natančni naslov, pošto, bližnji brzojavni urad in železniško postajo.

g Tobak se bo podražil za 50 odstotkov.

j Posestne razmere v bivši Srbiji. Srbski centralni odbor v Ženevi je nedavno izdal brošuro o posestnih razmerah v mejah bivše Srbije. Knjižica navaja med drugim: Na plodnih ravninah in ob velikih rekah Donave, Save, Morave, Ibra in Vardarja so tudi večja posestva, vendar ne tako prostrana, kakor v drugih deželah. Ra-

zentega doprinaša demokratični ustroj naše družbe v to, da se ohranja mala posest; vsak posestnik živi na svojem posestvu in ga obdeluje sam s svojo družino. Le izjemoma je kdo, ki obdeluje svojo zemljo z najetimi delavnimi močmi. Zato v Srbiji ni kmetskega proletariata in tako tudi ne kmetskega delavskega vprašanja. Ta razdelitev daje organizaciji srbske družbe posebno obeležje. Mala posestva so osnovni temelj blagostanju srbskih množic, ona ohranjajo zdrave gospodarske razmere njegove družbe. Glasom popisa leta 1897. je bilo v Srbiji 293.483 posestev, in sicer: izpod 3 ha 33,490%, od 3 do 5 ha 21,161%, od 6 do 10 ha 27,650%, od 11 do 20 ha 14%, od 21 do 60 ha 3,5%, od 61 do 100 ha 0,168%, od 101 do 300 ha 0,027%, nad 300 ha 0,004%.

g Cene v Belgradu. V Belgradu ni maksimalnih cen, pač pa so obstoječe cene silno visoke. Meso je po 18 K, mleko po 4—5 K, maslo po 40—50 K. Vino je po 14 K.

g Davek na vojne dobičke je v načrtu izgotovljen. Vojni dobičkarji bodo gledali, da se ga spretno izogneo, in nazadnje bo plačeval kmet.

g Naši »bratje« Čehi. Češki finančni minister je odredil za tuj papirnat denar sledeče kurze: Srbski dinari 100 K, marka 157 K, rumunski dinari 150 K, bolgarski levi 100 K, švicarski franki 320 K, italijanske lire 240 K, angleški funt šterlingov 270 K, francoski franki 280 K itd. — Češki finančni minister ceni torej srbske dinare enako kronam, a leve falične romunske države celo 50 odstotkov višje! Da to ni nikakor utemeljeno v dejanskih razmerah, leži na dlani. Bog ve, če bo zdaj dr. Tavčar zopet napisal v »Narod« članek, da so Čehi naši veliki prijatelji in da moramo tudi njihove brce poljubljati. Naj napiše, brez dvoma se mu bodo ljubljanski češki gledališki igralci zopet zahvalili in se mimogrede pridušili čez te preklicane »klerikalce«.

Kmetie, ne cepite se v razne stranke! Škoda je vaša! Vsi v kmetске zveze!

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 2% brez kakega odbitka.

Kradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Kačal Očetova čast! Meč, lažnik! Stoj na sramotnem odru! Tudi jaz sem stal zaradi tebe na sramotnem odru, tako si me osramotila.

Mrzlo in odločno je vprašal: »Kako dolgo naj stoji?«

»Dve uri. — Vsakogar, ki bi jo hotel prostiti, privedi semkaj, da ga pobijem na nestu! — Gifin! Peljite to papeško svojat, tužne romarje, iz mesta ven v Štajerdorf, in potem zaprite vsa mestna vrata. Do desetih.«

Štefana je z očmi iskala svojega izpovednika, ki mu je rekla s čistim, slabotnim glasom: »Prosim, gospod Albert, molite zame.«

Radelmajer je sopihal: »S tem dnem izstopim iz mestnega sveta... Po tem, kar sem danes videl in slišal, mi ne preostaja ničesar, o čemer naj bi se z vami posvetoval.«

»Le pojdite, pojdite! Vi zavetnik pravice, vi posoda modrosti!« se zaničljivo smeje Hendel. »Grozno nam je žal za vami — sploh ne vem, če bomo brez vas sklenjeni? Toda izgubo bomo dostojanstveno nosili.«

»Bog te blagoslovi, Štefana!« je vzkliknil Albert, ki so ga polile solze, da je komaj govoril. Iz dafave je dvignil svojo roko proti njeni glavi in je napravil nad njo znamenje svetega križa, potem je s hripavim, zlomljenim glasom zavpil po dvorani: »Hendel! Cerkev živi! Kakor hočeš tukaj pohoditi devico, tako je tukaj v štajru pohojena in zvezana Cerkev, toda ona živi! Vstala bo! In njeno mučeništvo bo nekoč tvoja in tvojega dela smrt in sodba vas vseh!«

Karol ga je rotil, naj bo vendar tiho, in skoraj s silo je vlekel ihtedečega iz dvorane.

»Tako, sedaj smo ga vendar rešeni,« se je oddahnil Hendel.

»Cerkev živi, vstala bo. Prijatelj, s tvojo zgovornostjo gre h koncu. Nič novega ti ne pade več v glavo... Priprošnjica zoper kugo še stoji tukaj!« je kipeč od jeze pokazal na Štefano, ki je povečavoč svojo angelsko glavo še vedno pred njim stala in čakala. »Proč s teboj! — Kako dolgo bom še moral gledati to svetohlinsko spako? Ven z njo! Napravimo konec! Henrik! Spravi mi jo izpred oči!«

»Ze grem! Ze grem!« je tresoč se reklo dete in je plaho hitelo proti vratom. Mladi Hendel je ponosno, pa vnetaršno stopal za njo. Ob njegovi strani je šla po stopnicah dol. Ni je pogledal, v zamolčki jezi je govoril pri sebi... papežniki, svojat, farska zalega, sodrğa, prav ima, konec naj bo; srce mu je tako močno bilo, da je težko hodil po sapo. Štefana je vedela, da se ji bližajo strašne muke; pokrivala se je in je začela natihem moliti: »Jezus, ki si moral piti grenki kelih, ostani pri meni...«

Ko so prišli na dvorišče mestne hiše, so ravno valovali skozi vrata romarji, ki jih je spremljal stotnik Gifin s svojimi strelci. Ko so romarji zagledali deklico, so naglas jadikovali in so jo pomilovali. Štefana, četudi v obraz bela kakor sneg, je bila mirna in se je smehljala; eni izmed ženâ je rekla: »Prosim lepo, povejte vse materi tako, da se ne bo preveč prestrašila — moja uboga mamica je bolna na srcu.« Možu, ki je nosil zastavo, je naročila, naj pazi nanjo ter naj jo nese v gartenski samostan.

Sodni sluga, ki je čakal pred vrati, je stopil k mestnemu častniku ter je vprašal, kje je švertneričino dekle. Štefana se je zdržnila in je nekoliko nazaj stopila.

»Tukaj je,« je rekel mladi Hendel in je zaničljivo namršil obrvi proti njej. Birič jo je odpeljal skozi vrata. Roke je imela trdno sklenjene in je molila.

Mladi Hendel je pred vrati zajahal konja in je zapovedal oddelku strelcev, naj naredo skozi množico prosto pot tja do sramotnega odra. Počasi je jahal skozi valujočo množico proti farni ulici.

(Dalje.)

To in ono.

Zračni pritisk lahko usmrti. Če v prčinjnih vojskah so trdili, da zračni pritisk lahko koža poškoduje, tako mu na primer lahko rebra polomi. V svetovni vojski so se pa te trditve potrdile. Zelo velikokrat nastane

neje vojski vsled zračnega pritiska gluh. Našli so tudi mrtnice, ki niso bili zunanji nič poškodovani. V nekaterih slučajih so preiskovali in našli, da pljuča počijo in da je bila pruna volfna polna krvi. Močan zračni pritisk se je torej v pljučih nadaljeval in pljuča nekako raztrgal. Vendar je tudi mogoče, da je bil zunanji zračni pritisk zelo majhen in da je notranji pritisk pljuča pretrgal. Slične reči so se opazovale pri ribah, ki so poginile v globočinah pod velikim pritiskom. Če so jih vzeli iz globočine venka na površje, kjer je pritisk manjši, se je drobovje razpočilo. — Bili so slučaj, da so vojski, ki so vsled pritiska umrli, ostali nespremenjeni v oni legi, kakor jih je zalotila nenadna smrt, na primer, da so sedeli kakor podobne iz voska.

Plemensko čisti Indijanci žive v Zedinjenih državah. Okoli 300.000 jih je še. Tretjina je katoličanov.

Književnost.

Valentin Bernik: Marija in sv. maša. Smarnice. V Ljubljani, 1919. Založila Jugoslovanska knjigarna.

Na domačem polju cerkvenega slovstva zraste vsako pomlad lep grm blagodišečih nebeških Kraljici Mariji posvečenih cvetic — šmarnic. Tudi za letošnje, slovenskemu ljudstvu tako priljubljeno majnikovo pobožnost, je posvetila podpisana knjigarna krasen šopek Marijinih cvetic. Posvečene so Mariji, »Kraljici miru«, in pripravne, da se v letošnjem majniku z njih pomočjo zahvaljuje Bogu za tako dolgo pogrešani, tako težko pričakovani mir. — Marija je »Kraljica miru«, ker je mati »Kneza miru« — Jezusa Kristusa, ki je v svojem življenju oznanjeval mir in je dovršil svoje odrešilno delo sprave in miru z daritvijo na gori Kalvariji. To daritev ponavlja pri vsaki sv. maši. Pod križem pa je sodarovala in sotrpela kraljica mučencev, Mati božja, Marija. — Kaj je bolj primerno za oremišljevanje pri Šmarnicah kakor razlaga in pomen svetih obredov in molitev, s katerimi je Cerkev obdala ponavljanje Jezusove daritve, ki se vrši vsak dan pri sv. maši.

Tako razlago podajajo letošnje Valentin Bernikove Šmarnice in prav nepriljubljeno slikajo skrivnostno zvezo Marijino z daritvijo njenega božjega Sina.

Šmarnice se naročajo v Jugoslovanski knjižarni v Ljubljani, ki bo de knjigo razposlala v isti vrsti, kakor bo de dobila naročilo.

Nov učni pripomoček za pouk zgodovine je »Kratka zgodovina Slovencev, Hrvatov in Srbov«, ki jo je spisal Matija Pirc, profesor v Mariboru. Poverjenstvo za uk in bojočastje jo je z odlokom z dne 29. marca 1919, šte. 1457 kot učni pripomoček srednje- in ljudskošolski mladini priporočilo. — Cena 1 K, po pošti 1 K 20 vin.; pri naročbi nad 50 listov dobe gg. učitelji in učiteljice 10 % popusta. Razpisala jo pisatelj Matija Pirc, profesor v Mariboru.

Mnogo jih ne ve, da je lenivo izpraznenje telesa, zagatenje in zapeka vzrok glavobola, lenivosti, utrujenosti in slabi volji. Takoj pa se počutimo bolj sveže, gibljive in delavoljne, če si preskrbimo olajšanje s Fellerjevimi mlo odvajajočimi rabarbarskimi, Elsa-kroglicami. To izborno, želodce krapeče in tek vzbujajoče odvajalno sredstvo zasluži prednost pred dražilno učinkujočimi odvajili, ki slabe črevo. Naročile naravnost 6 skatljice za 9 kron 50 vin. pri lekarnarju E.V. Feller, Stubica, Elsa trg 16. Hrvatsko. Omot in poštnina se računa posebej najceneje. Cim več kdo naroči skupno, tem manj odpade na poštnino. (ef)

Zivinorejci-prašičerejci! Sauerman-Kerberjevo krepilno krmilo, kot svetovno znana kрма za govedo, prašiče in konje je po dolgem času zopet došlo. Učinkuje: pri govedih kot najboljši detelji, pri prašičih kot najboljši otrobi. Naročite da se pripravite 1 zavoj 5 kg K 14-80; 10 kg K 29-50. Glavna zaloga in prodaja Milan Kravanja, Begusje pri Baku. (ef)

Cerkvenik v Ljubljani išče dečka

ki bi bil prost šole. Oglasiti se je pri cerkveniku trnovskega župnišča v Ljubljani. 2375

Partijo volnenega blaga

za moške in ženske obleke, nudi po ugodni ceni samo za preprodajalce, trgovina Hed. Sare, Ljubljana, Selenburgova ulica 5. 2138 (3)

V najem se vzame ali kupi malo posestvo

z nekaj zemljiščem ali večjim vrtom v kakem prometnem večjem kraju ozir. vsaj v obližju. Pogoj s ceno pod Posestvo 2323 na upravo lista.

Gospodinja

se išče za malo gospodinjstvo na deželi k samostojni osebi. Ponudbe pod 2226 na upravo lista.

Javna dražba plemenskih kobil in mladih žrebcev.

Dne 15. aprila 1919 ob 9. uri dopoldne bo v Pragerskem (na predvorju žrebetišča) javna dražba 115 toplokrvnih plemenskih kobil v starosti od 4—8 let, dne 16. aprila 1919 ob isti uri in na istem mestu pa dražba 32 dvoletnih, 1 triletnega žrebca in 3 triletnih skopljencev.

Polevica kobil in žrebcev je rezervirana samo za konjereje okrajnih glavarstev Ljubljana okolica, Krško, Novomesto, Črnomelj in Kočevje, druga polevica pa za konjereje iz sodnih okrajev Ljutomer, Gor. Radgona same St. Jurško okrožje, Brežice, Ptuj, Ormož in Maribor levi in desni breg.

Prekupi se izključeni.

Vsak konjerejec se mora izkazati s potrdilom pristojnega županstva, da se resnično bavi s konjerejo.

Prevezniki prvo- in drugovrstnih kobil se pisмено zavelejo, da obdrže plemenske kobile saj tri leta za plemo. Prodaja kobil v tej dobi se sme svršiti le z dovoljenjem oddelka za kmetijstvo deželne vlade v Ljubljani.

Kupnino bo takoj plačati, kival pa na mestu odgnati.

Upravičenim kupcem se kobile na ogled na dan dražbe od 7. ure zjutraj dalje.

Konjerejci se opozarjajo, da konji niso pokrovani in tudi niso vajeni vožnje ter so vsled tega nesposobni za daljšo hojo po trdi cesti.

Na dan dražbe bo na postaji Pragerske konjerejecem na razpolago 20 praznih vagonov za eventualni transport konj po železnici.

Povodce (halftre) je vsakakor prinesiti sabo.

Dražba se vrši ob vsakem vremenu.

Oddelek za kmetijstvo deželne vlade.

2295

Nadornik: Prelat Kalan s. r.

Prvovrstna laška **LUCERNA** ali nemška detelja

ravnokar došla

Dobi se v poljubni množini pri

2116

Fr. Pogačnik-u

v Ljubljani, Dunajska cesta šte. 36.

Avtomatična past

na podgane K 700, za miši, in pločevino najboljša izvedba K 1100 love brez nadzorstva do 40 živali v eni noči, ne zaprete nikoli siodi in se sama samopostavlja.

— Past za ščurke „Napid“ z jama na tlaščo ščurke v eni noči, po K 900. — Laborno delujoče lovice za miše „Mora“ komad K 320. (Povod najboljši uspehi) Mnoge salivamo. Pošilja se po povzetju. Poština K 100. Izvozna uradna TINTNER, Dunaj III, 9, Seatinggasse 13.

GOSPODARSKA PISARNA

DR. IVAN ČERNE

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 6, poslojce LJUBSKA POSOJILNICE.

daje nasvete v vseh gospodarskih zadevah in premoženjskih vprašanjih; izposiže posojila, posreduje prodajo in nakup vrednosnih papirjev in tujega denarja, posreduje pri prodajah in nakupih vseh posestev, izvršuje cenitve in ogleda. Promet z Ameriko. Jedina pisarna te vrste v Jugoslaviji.

Uradni urad 3-1/2. urd. dop., od 3.-3. urd. pop. Vprašajte s pisarnom, zmanjka!

NAZNANJAM

slavnemu občinstvu, zalogo narejenih čevijev da imam zopet v domačega izdelka ter se priporočam za finejša dela nabitno po meri. **BRAR KAROL**, čevljarški 1487 mojster, Lukovica pri Domžalah. (10)

Sadjevec, vino in kisló vodo

razpošilja A. Uoel, p. Guštanj, 1568

Pile, žage, orodje

1008

164 (16)

za vse vrste, v najboljši kakovosti, priporoča

Odion Koutny, Ipeujajna trgovina je-kienine in tehničnih potrebnosti v Ljubljani, Kolovževska ulica 37.

ST. SO. AKORDEON v najboljši spajari, cena je 125.— kron. — Zadrževate veliki cenik s vsebino 1000 slikami brezplačno.

Z. Lane, Harbor št. 73.

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Fleisch-a levir, zakonito zajamčeno „Skaboform“ mazilo“. Popolnoma brez čuna, ne mača. Poskusni lonček K 4.— veliki K 8.— porcija za rodbino K 15.—. Zaloga za Ljubljano in okolico: Lekarna pri zlatem oleju, Ljubljana, Marjita trg. 1620

Našte na vrstično znamko „Skaboform“!

Krmila manjka!

Zato se uporabljajo nadomestna sredstva za krmila. Da to krmilo siviha, perutinina dobro prebavi in popolnoma izkoristi, naj se prinese 2 krat na teden krmil, ena pest polna „Mastin“ to je dr. pi. Trnkóczy-a rastlinni prasek. „Mastin“ Paket veija 3 K, 5 paketov 15 K pošilja prasio, 5 paketov zadostuje za 3 mesece za enega vola, kravo ali prašiča, da se krmil. Dobiva se pri vsakem trgovcu.

Glavna zaloga: Lekarna Trnkóczy braven rotovža v Ljubljani.

Mastin je bil izdelovan z najvišjimi kolajnami na razstavih: na Dunaju, v Parizu, Londonu in Rimu.

Na tisoče kmetovalec hvall in rabi „Mastin“.

Izdaja konzorcij „Demoljub“.

ZENSKA

v starosti 30-40 let se sprejme v službo za pomočanje, ribanje hodnikov in stranišč. Stanovanje v hiši ali tudi lahko izven hiše, hrana dobra in zadostna, plača po dogovoru. Ponuditi se je HOTEL „SLON“ v Ljubljani. 1966

Zobotrebce

vseh boljših vrst iz trdega lesa kupuje po najvišji dneveni ceni vsake množino do 20. apr. tvrdka M. Omahca, Višnjagora. 2028

Miši - podgane stenice - ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porabiate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 5.—, za podgane in miši K 5.—; osebno ostrá pasta za podgane K 6.—; za ščurke 5 K; posebno močna tinktura za stenice 5 K; uničevalac molcev K 7.—; prašek proti mrčesom 250 in 5 K; tinktura proti všem pri ludeh 3 K; maslo za uši pri šivini 3 K; oradek za uši v obleki in perilu K 7.—; tinktura za tobe pri pseh K 150; tinktura proti mrčesom za sadje in zelenjavi (uničevalac rastlin) K 3.—. — Pošilja po povzetju Zavod za ekspor.

M. Jünker, Zagreb 1, Petrinjska ulica 3.

Kupi se tesani in rezani

LES

(merkantilni trami, deske in plohi v vagonskih množinah. Ponudbe pod zlasna trgovina na anončno pisarno Al. Matetič, Ljubljana, Kongrosni trg 1. 2014

čebelni vosek

suhe satne in odpadke svoje kupuje po najvišji dneveni ceni J. KUPAČ, svečar, Ljubljana, Celovška cesta 90. 2022 (6)

KUPIM

nov ali že rabljen dobro ohranjen kolajnski stroznik (aranceli) ali tudi samo craven spadajoča čelozo. Ponudbe če mogoča s cenó je poslati na: 2030

Franc Suhadolnik, p. Preserje štev. 12

Zo 25 let priljubljeno

DOMACE SREDSTVO

katere mnogo tisoč družin že dolgo časa uspešno rabi proti glavobolu, boleznim v vratu, vlačnosti, kašlju, situzavosti in prehlajenju, je Follerjev

ELSA-FLUID

6 dvojnih ali 2 specialni steklen. 19 K. Proti nerodni prebavi, grizli tdi vsomimo Follerjevo nabarbara

ELSA-KROGLJICE

6 skatljice 9 K 50 v. Jedino prave pri lekarnarju Evgeniu V. Foller, Stabica, Elaa trg 16, (Hrv. Zag.) Omoč in postolina se čelozna posebej naposere. Kdor narodi več obsema prihrani mnogo. II.

Zenske lase

rezane in mošane kupuje v vsaki množini po najvišji ceni Matija Podkrajski brivec, Ljubljana, Sv. Petra cesta 12.

Posestvo na dražbi.

Dne 17. aprila se vrši v Koprivniku pri Kočevju dražba posestva, ki meri 17 hektarov. Hiša je prtilična, s 5 sobami, vežo, kuhinjo. Primerna je za trgovino, ker je nasproti župni cerkve in ob okrajni cesti med Kočevjem in Črnomljem. 2038

Gospodinje ne zamudite prilike!

Narodite takoj dobro pralno milo, kos K 1'20.

Poštai zavitek 5 kg istega mila K 32'70. Istotam milo za britje, komad 2 K. Razpošilja JANKO PINTAR, Sp. šiška pri Ljubljani.

Kmet z ženo

brez otrok (ali največ eden) oba zdrava, pridna, vesna in samostojna delavca se sprejmeta na majhno posestvo v ljubljanskem predmestju, največ je vrta za obdelovati in pa živinoreja. Hrana dobra in zadostna; stanovanje prosto. Plača po dogovoru. Služba stalna. (Za kakega begunca tudi primerno, če mišli za stalno). Pisarne ponudbe pod Kmet z ženo 1864 na apr. Demolj.

Cement, živo apno opeko,

v celih vagonih oddaja po primernih cenah transportna in premogovna tvrdka F. & A. UHER, Ljubljana, Selenburgova ul. 4.

Pravo žolto

domače milo za pranje

1 kg K 11.—. Pri naročbi enega zabojčka okoli 34, kg K 38-50 franko. Pošilja po povzetju zavod za eksport M. Jünker, Zagreb št. 1, Petrinjska 3. Z naročilom se prosí poslati tudi polovico zneska.

Išče se za sa deželo, okolica Ljubljane, neofenjen zanesljiv

kočijaž

vzjen snazjenja vozov in konjske opreme. Naslov pove uprava tega lista pod št. 1920.

Več zidarjev

proti dobri plači in pod ugodnimi pogoji se sprejme takoj v delo, javiti se je med uradnimi urami v Državni posredovalnici za delo Ljubljana, Stritarjeva ul. 3.

Cementna strešna opeka

najbolj trpežne vrste se dobi pri tyrdki Ivan Jelačiču, Ljubljana Emonska cesta 2. 4798